

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptalajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

A zsidók terjeszkedése a trencsényi gimnáziumban.

Vettük a trencsényi gimnáziumi értesítőt. Nem fogja nekünk rossz néven venni senki, ha annak egy mozzanatát ezen a téren teszszük szóvá. Higgadtan, tárgyilagosan, minden animozitás nélkül teszszük meg, s éppen a trencsényit vesszük tollunk hegyére, mert ha a nyitraival tennők, nyomban személyeskedést látnának benne és az igazságot félreismernék a politika miatt.

Régi dal ez már a »Nyitramegyei Szemle« hasábjain, de felújítjuk ismét, hogy feltüntessük, mennyire hátraszorultunk mi katolikusok a saját intézeteinkben. Hátraszorultunk pedig azért, mert nem törődünk iskolánk jogaival, mert az ó-konzervatív popf-politika áramlatával kényelmesebb tovább uszni, mint rugalmas tetterővel fegyvert ragadni a saját jogaink védelmére.

A trencsényi katolikus főgimnáziumban volt e tanév végén 181 katolikus tanuló és 130 zsidó.

Nekünk nincs kifogásunk a zsidók tanulása ellen. Törekvő, agilis faj, mely sokszor a legnagyobb nélkülözések közepett is előre tör, s szívós erejénél fogva felküzd magát azon magaslatra, melyet

Magyarországon nemcsak vagyoniilag, de intellectualis szempontból is elfoglalt. De már nem nézhetjük közömbösen, ha ezen emelkedés nemcsak a mi rovásunkra, de *de egyenesen a mi költségünkre történik*. Más szóval mi katolikusok nemcsak megengedjük, de a mi »nem bánom«, »nem törődöm velem« eljárásunkkal megfizetjük a saját elnyomatásunk költségeit.

Nézzük csak, hogyan? A trencsényi gimnáziumot a katolikus vallásalap tartja fen. A közoktatási intézkedés előírja, hogy a hol egy osztályban 60 tanulónál több van, ott párhuzamos osztályt kell állítani. Természetesen a tanulmányi alap terhére. A párhuzamos osztály felállítása pénzbe kerül, illő volna, hogy tehát ennek költségeit kizárólag azok viseljék, a kiknek kedvéért megnyitották. Ennél méltányosabbat kívánni sem lehet. A trencsényi gimnázium első osztályában van ez évben a kimaradottakkal együtt 65 tanuló, de köztük 28 zsidó. Világos tehát, hogy csakis a zsidók beözönlése folytán vált a párhuzamos osztály felállítása szükségessé, mert ha ezeket levonjuk az osztály összes számából, a katolikus tanulók eléférének egy teremben a legszigorubb számítás szerint.

Már most kérjük, hol van itt a logika, hogy a zsidó tanulók beözönlése

folytán a katolikus alapokat terheljék. Egy párhuzamos osztály felállítása legalább két új tanerőnek alkalmazását teszi szükségessé, nem is szólva a teremről, fűtés és felszerelésről. — És ez az állapot Trencsényben már 1879/80. év óta, vagyis teljes 23 év óta áll fen.

Hogy lehet azt kívánni, hogy ezeket a mi alapjaink fedezzék, hogy tehát a katolikusok — sajnos, a közéletben tapasztalt — ellenségei éppen a katolikusok pénzén neveltessenek és művelődjenek.

Ehhez hozzájárult újabb időben azon anomália, hogy a tandíjmentességben katolikus intézeteinkben a zsidók is részesülnek. Tehát a költségek szaporodnak s ezek szaporításához a zsidók tandíjmentessége is jelentékenyen hozzájárul. Mert amennyivel kevesebb folyik be a tandíjból, annál többet kell a tanulmányi alapnak hozzájárulnia az intézet fentartásához.

De feltéve azon esetet is, hogy a segélyezés nem a tanulmányi alaptól történik, hanem a kultuszminiszteri tárca költségvetésében az országgyűlés által megszavazott összegből, még akkor is abnormis viszonyok támadnak, mert e járulékok által papirosan a katolikus intézetek segélyezettnek, holott *voltaképpen csak a zsidóknak jut e segély*, mert mihelyt azok intézeteinket nagyobb számban el nem

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A kulisszák mögül.

(Széll bűvészte.)

A nagyváradi „Tiszántul“ a következő szellemes politikai croquit hozza:

Ilyenkor szünetel a politika. Legfejlebb Széll Kálmán csinál egy kis görögützes előadást Bécsben, mint legutóbb is a híres kibékülési jelenet Körber osztrák miniszterelnökkel.

Országvilág tapsolt a nagyszerű eredménynek, hogy ime két halálos ellentét kibekült egymással, most már meg van mentve a haza. Erről beszélgettek a minap egy politikai társaságban és a társaság egyik tagja felkiáltott:

— Nagy művész ez a Széll Kálmán! Isten áldotta zseniális művész!

— Ugyan kerlek, feleli Rákosi Viktor, a szákrázó humoráról ismert függetlenségi képviselő, majd én megmagyarázom, hogy milyen nagy művész Széll Kálmán.

— Halljuk! Halljuk! hangozott mindenfelől és valamennyien figyelve fordultak Rákosi Viktor felé.

— Egy kis vidéki városban — kezdte Rá-

kosi Viktor — mely különben megyei székhely, megerkezett egy bűvész. A plakátokon öles betűk hirdettek, hogy *Lovag Bosco*, a világhírű gondolatolvasó ma este a Két koronában fogja bemutatni eddig utólrhetetlen művészetét. A közönség körében általános élénk érdeklődés nyilvánult az esti előadás iránt.

Delután a bűvész fölmege a főispánhoz.

— Méltóságos uram — kezdi Bosco drámai hangon — én a magyar művészek keserű kenyeret eszem. A külföldi konkurrensok és a zsidók nem engednek megélni. Itt vannak gyermekeim, akik eheznek és nyomorognak, azért jöttem méltóságodhoz, járuljon hozzá az én ma esti előadásom sikeréhez.

A főispán lány szívü ember, jóakarattal hallgatta a bűvészt és megkérdezte, hogy mit tehetne az érdekében?

— Mindent! Az én bűvészetemben a piéce de resistance, vagy beszéljünk magyarul, a slager: a gondolatolvasás. Én kitalálok négy olyan számot, melyet bárki magában gondol. Itt érvényesítheti Méltóságod országszerte ismert kegyes szívének jóindulatát.

— Nem értem.

— Ime átadom Méltóságodnak ezt a négy számot: 15, 42, 37, 96. Én felfogom szólítani

Méltóságodat a közönség előtt, hogy gondoljon el négy számot és természetesen ki fogom találni a négy számot.

A főispán, mondom lágyszívü ember volt, azonkívül a magyar művészet után nagy simpathiával viseltetett és belement a játékba.

Este a *Két korona* zsufolásig megtelt. Ott volt a megye egész intelligenciája, szép piros arcu menyecskek, egy hely sem volt üres s a kíváncsiság általános. Most megjelenik Bosco, megkezdí az előadást. A tengeri nyulakat hihetetlen gyorsasággal szedi elő a cilinderéből, a golyókat káprázatos bűvészzel sanzsirozza egyik kalap alól a másikba.

Végre következik a gondolatolvasás, általános mozgás, várakozó zugás keletkezik.

Bosco a pódium közepére áll és ünnepélyes hangon szól:

— Hölgyeim! Uraim! Én minden gondolatot kitalálok, még a legnehezebbet is. Még a számokat is, amelyet valaki elgondol magában. És hogy ezt bebizonyítsam, felkerem itt a vármegye érdeműs fejét, a főispán ur ő méltóságát, hogy gondoljon magában négy számot és közölje azt a tisztelt hallgatósággal.

A bűvész erre büszkén távozott, miközben

drasztják, párhuzamos osztályokra s így külön segélyezésre sincsen szükség.

Tehát bárhonnan jön is e pótlék, katolikus intézeteinkre egyaránt káros. Ha a kath. tanulmányi alap adja, úgy károsul egy katolikus alap a zsidók miatt; ha pedig a közadókból fedeztetik, akkor is legalább erkölcsileg hátrányos reánk, mert megbénítja intézeteink függetlenségét a kormányval szemben. A miniszter azt mondhatja, lám fizetek rátok, támogatlak benneteket anyagilag, tehát nem lehetnek oly függetlenek, mintha nem fizetnétek. Pedig voltaképen ő csak a zsidókat fizeti, mert nélkülok nekünk párhuzamos osztályokra szükségünk nincsen.

A tandíj elengedésnél csak a legújabb időben csempésztek be azon szokást, hogy a katolikus intézetekben a tandíj felmentést a zsidóra is kiterjesztették. Ez ránk nézve azért káros, mert a tandíjt a tanulók csak bizonyos percentjének engedik el. A nyitrai gimnáziumban pl. a tanulók 15% egészen tandíjmentes, míg féltandíjtentességben azok 8%-a részesül. Bizonyos határt túlhaladni nem lehet. Már most ha a tandíjmentesek közé beveszik a zsidókat is, akkor természetes, hogy kiszorítják a katolikusokat, s azok közül sokan éppen a tandíjfizetés miatt is kénytelenek az iskolából kimaradni. A tandíj ugyan csak 60 korona, de ha ezt 60 korona terhet rájuk annak vállaira, a ki a többi iskoláztatási költségek alatt máris görnyedezik, nagyon könnyen összeroskad alatta.

Azért tisztelettel újra felhívjuk az irányadó körök figyelmét, hogy e bajon mielőbb gyökeresen segíteni iparkodjanak. Ne keressen felszólalásunkban felekezeti izgatást, vagy antiszemitizmust senki, mert lám mi nem akarunk lenni antiszemiták, mint a vágújhelyi zsidók, kik az ottani izraelita reáliskolában a szülők különböző állapota szerint 40, 60, 80, 100, sőt 120 korona tandíjat szednek a tanulóktól fejenként.

a főispán feláll és egy papiroson felmutatja a négy elgondolt számot: 15, 42, 37, 96.

A bűvész bejön. Megtörli homlokát, szét néz a hallgatóságon és kérdi, mindenik tudja-e a számokat.

— Tudjuk, tudjuk — hangzik mindenfelől és a bűvész egy elszánt mozdulattal a főispánhoz lép és ráteszi két ujját a pulzusára. A teremben siri csend támadt.

A bűvész mozdulatlan állapotban, szemét mereven a plafonra szegezve, élesen figyel és végre kimondja az első számot: 15.

Általános *ah!* száll át a termen, mely folyton fokozódik, a mint a bűvész a többi számot is egymásután megnevezi: 42, 37, 96. Viharos taps, tetszés, eljenzés honorálta.

A bűvész büszkén állott a viharzó ujjongásban, mikor váratlanul feláll az utolsó padból *Deák* Gazsi hentesmester, a városi ellenzék vezére, a főispán halálos ellensége és stentori hangon kiált közbe:

— Én nem hiszek ennek a svindlernek. A Méltóságos Főispán ur összetanult vele.

Általános hüledezés, majd szörnyű láрма keletkezik. A hallgatóság felugrál, fenyegetőleg rohannak a hentes felé. A főispán sápadtan ül a

Népszaporodásunk vesztesége.

Hogy mily égetően szükséges a kivándorlás kérdésének rendezése, mily fontos feladatok várnak ezen a téren a törvényhozásra és a társadalomra, azt nemcsak a kivándorlási kongresszusok tanácskozásai bizonyítják, hanem bizonyítják azok a megdöbbentő adatok is, melyeket a legutóbbi népszámlálás eredményéről a statisztikai hivatal közölt.

A magyar korona országainak összes népessége ezen népszámlálás lajstromai szerint 19.254.559 lélek volt, 1.790.768 fővel több, mint tíz év előtt, 1890-ik népszámlálás idején. Az elmúlt évtized alatt, ezen többletet alapul véve, a népesség 10·3 százalékkal szaporodott. Ez az eredmény éppen nem öröndetes, mert az 1880—1890. évtizedekhez képest, melyben a népszaporodás 10·9 százaléknit tett, 0·6 százaléknit apadást tüntet fel.

Az évtized folyamán 1.957.514 emberrel több született, mint a mennyi elhalálozott, ez a természetes népszaporodás, mely igen kedvező arányszámot ad, 11·2 százalékos. Ezt az arányszámot azonban 10·3 százalékra szállítja le népszaporulatunk vesztesége, mely 166.746 lélekre rúg. Ennyi embert veszítettünk a nagy mérveket öltő kivándorlás folytán az elmúlt évtized alatt.

A számokban kifejezhető veszteségnél azonban sokkal nagyobb a tényleges veszteség. A statisztika számait ugyanis jelentékenyen módosítja a bevándorlás, mely különösen Galícia felől hoz egész embertömegeket az országba. A mennyiben statisztikailag megállapítható, az elmúlt évtized alatt 80 ezer ember vándorolt be Galícia és Romániából, amonnet csupa zsidóság, innét 0·2 százalék kivételével szintén zsidók. Természetes, hogy a bevándorlott elemek nem pótolhatják az ország őslakóit, a kik elszegényedés és keresethiány miatt hagyták el az országot. Rendkívül jellemző tünet az, hogy mialatt százazrek hagyják el a hazát, mert nem tudnak itt megélni, azalatt újabb százazrek bevándorolnak attól a vágytól vezettetve, hogy itt jobb boldogulást biztosítsanak maguknak.

Milyen óriási nagynak kell tehát lenni a különbségnek a kivándorlók és a bevándorlottak élettörekvései között! Amazok nem tudnak itt találni egy talpalatnyi munkateret, melyen életküzdelmeik sanyarúságát enyhítenek, emezek pedig úgy számítanak, hogy Magyarországon biztos jobbélre találnak, mely nemcsak a megelhetésre, hanem a vagyonyűjtésre is nyújt kilátást. Még feltűnőbbé lesz az élettörekvések között észlelhető ez a különbség, ha tekintetbe vesszük azt a

helyén, a bűvész becsületszavára esküszik, hogy ő igazi, hamisítatlan Bosco.

A közönség mind fenyegetőbben kiabál a hentes felé:

— Vonja vissza! Vonja vissza!

De a hentes a mellére vág:

— Semmit sem vonok vissza. Csak akkor hiszek neki, ha azokat a számokat találja ki, a miket én gondolok.

A zaj egyre növekszik. A városi ellenzék a hentes pártjára áll, a helyzet egyre kritikusabb lesz, végre Bosco fölkiált:

— Legyen hát! Bár egy este csak egyszer volna szabad agyvelőmet ily rendkívüli módon megerőltetnem, hogy reputációmát mégis megmentsem, beleegyezem. Gondoljon az ur négy számot.

Általános helyeslés támadt, csak a főispán érezte magát nagyon kellemetlenül és bosszankodott, hogy belement ebbe az ostobaságba.

A bűvész újra eltávozott, a hentes pedig tudatta a közönséggel a négy elgondolt számot: 72, 87, 48, 21.

Most belép a bűvész. Komor arccal áll meg a terem közepén. Minden szem rája tapad. A hentes kaján mosolylyal nézi. A bűvész odalép hozzá. Megfogja izmos tenyerét. Megtapogatja ha-

lányes körülményt, hogy az a kivándorló magyar két izmos karját ajánlotta fel a hazának, melytől kenyeret kért munkája fejében. Kenyeret természetesen, sanyarúságtól mentes fentartást saját maga és családja számára, nem koldus-tarisznyába dobott morzsákat, melyekből megél az ember, a ki tengődni és nyomorogni akar, de nem él meg a haza adófizető polgára, a kinek a legszerényebb igények mellett társadalmi szükségletei is vannak.

Ellenben a bevándorló galíciai két, munkára teremtett izmos kar helyett két harácsoló kezét tart oda a haza elé. És talál mindig a hazaföldjén embereket, a kiktől harácsolhat legelőt, szántóföldet, erdőt, házat, barmot. A kivándorló azt mondja: Munkámból, két karom erejéből nem tudok megélni Magyarországon, kimegyek tehát, mert élnem kell és családomat is fenn kell tartanom. És a kivándorlók legnagyobb részének igaza van. A bevándorló pedig azt mondja: Bemegyek Magyarországra, ott még mindig vagyont lehet szerezni számítással, üzérkedéssel, munka nélkül. És a bevándorlóknak is igazuk van.

Tessék most már ebből a jelenségből következtetni az ország jogviszonyaira, közgazdasági és közigazgatási állapotaira, tessék megrajzolni a képét annak az elhagyatottságnak, melyben az ország munkás népének, a hazát fentartó őslakoságnak százezerei sanyalódnak. Hol van a világon ország az egy Magyarországon kívül, melyben a legmunkásabb őslakosság nem tudna boldogulni, de munkátlan jövevények, tisztán spekulációból élő idegenek, megtalálnák a könnyű vagyonszerzésnek összes eszközeit? Ez unikum, a magyar liberalizmusnak páratlanul szomorú dicsősége.

A kivándorlók és a bevándorlottak élethelyzete és élettörekvései között mutatkozó nagy különbség kétségtelenné teszi azt, hogy ez a két elem az országra nézve nem egyenlő értékű. Az egyik hasznos, a másik káros. A hasznosat elvesztjük, a károsat az országba befogadjuk. Az így keletkező károsodást nem vagyunk képesek számokban kifejezni, mert egyáltalában nincsen statisztikánk arra nézve, hogy az országba bevándorolt elemek évről-évre hány őslakosnak az egzisztenciáját teszik tönkre.

Azt azonban biztosan megállapíthatjuk, hogy a kivándorló lakosságért a bevándorolt elemek nem kárpótolhatják az országot. Enekefogva, ha azt látjuk, hogy az ország lakosságának száma 166 746 lélekkel kevesebb, mint a mennyivel kellene lennie az 1890—1900 évtized alatt történt természetes szaporodás arányszámához ké-

talmas pulzusát. Homlokát összeráncolja. A veritéket törülgeti arcáról. A közönség visszafojtott lélekzettel figyel. Hosszas, kínos csend.

Végre megszólal tompa hangon, mintha a sírból beszélne:

— 72.

Óriási meglepetés. A bűvész újra gondolkodik és gyors egymásutánban szól, de szinte látszik, hogy minden szavánál egy évet vesz az életéből:

— 87, 48, 21.

Leirhatatlan jelenet támadt e szavakra. A hentes elképedve kiáltott fel:

— Kitalálta!

A közönség őrjöngve ugrált fel helyéről. Zúgott, harsogott, tombolt az eljenzés, a nők fehér kendőiket lobogtatták, virágokat dobáltak a bűvészre, a főispánné túlradó lelkesedésében ünnepelesen homlokán csokolta Boscot, a ki egy pillanat alatt a helyzet magaslatára emelkedett és előszedvén tányérját, büszke mozdulattal tartotta a közönség felé:

— Hölgyeim és uraim! A szegény magyar művész istápolására!

1848. óta, mikor a magyar nők Kossuth felszólítására ékszereiket, kincseiket tették a haza oltárára, nem látott még ilyen jelenetet a kis

pest, tisztában kell lennünk azzal, hogy népszaporodásunk tényleges veszteségét csak úgy állapíthatjuk meg, ha a statisztikai számhoz, a 166.746 lélekhez hozzáadjuk még a kivándorlóknak azt a tekintélyes számát, melyet a bevándorlottak fedeznek.

Ezen számítás alapján a múlt évtized alatt kivándorolt és az országba vissza nem tért őslakók számát hozzávetőlegesen 300 ezerre tehetjük. Egy évtized alatt népszaporodásuk tényleges vesztesége. Beszélő szám nemde?

A nyitravölgy panasza.

A nyitravölgy ha kisebb is, reánk nézve gazdasági tekintetben nagyobb jelentőségű, mint maga az alföld. Meteorológiai és klimatikus viszonyai sokkal kedvezőbbek, mint az alföldé. Maga a föld is csaknem oly televénydús, mint akár a Bánát s a mi földölog, a nehéz, agyagos föld jobban kibírja az esetleges száraz időjárást.

Másodszor figyelembe kell venni azt, hogy az alföld exportra dolgozik, míg a nyitravölgy a felvidék szükségleteit fedezi. Azt hihetné tehát az ember, hogy a magyar társadalmi vállvetve dolgozik azon, hogy a nyitravölgy gazdasági viszonyai minél kedvezőbbekké alakuljanak s a nyitravölgyi gazdáknak módjukban legyen földjeiket a lehetőségig kihasználni s a csapások ellen védekezni.

Csalódás! Az állam érdeklődése csupán abban nyilatkozik, hogy a Nyitrafolyó mentén fekvő birtokok kevés kivétellel I. osztályú adó alá vannak vetve. A termést azonban, ha már a magot vagy a vetést el nem hordta vagy be nem iszapolta a víz — szépen eltakarítja az árvíz. — Nem olykor-olykor, nem minden decenniumban egyszer, hanem rendszeresen minden évben. Neha megtizedeli már vetés korában, azután megjelenik aratás vagy a kaszálás után pár napra s harmadszor, esetleg negyedszer is eljön az árvíz — a maradéért. Sebaj, kinek fájna e miatt a feje, hiszen azért az I. osztályú adó — befoly!

A dolog t. i. úgy van, hogy a Nyitravölgye a folyó kezdetétől keskeny; jobbról-balról a hegyek magasak, az eső gyakori, a harmatok nagyok, a meder sekély, néhol széles, csak Privigyétől kezdve szélesedik a völgy egy kissé, de ott sem hiányoznak jobbról-balról a magas hegyek. Nemes Kosztolánynál legkeskenyebb a völgy s a hegyek is legmagasabbak, hiszen Alsó-Kamencenél van a legmagasabb hegy, a „Ptácsnik“.

Mi történt eddig a Nyitrafolyó szabályozási ügyében?

város. Hullott a pénz, az arany és az ezüst, mint a polyva.

A bűvész diadala teljes, zsebei tömve voltak. A közönség lelkes hangulatban oszlott szét.

Másnap a bűvész bucsuzni ment a főispánhoz és megköszönte az ő kegyes támogatását.

— Jó, jó, tisztelt barátom, de mi szüksége volt önnek az én közreműködésemre, mikor a hentessel szemben oly fényesen bebizonyította tudományát.

A bűvész melancholikusán mosolygott.

— Kérem Méltóságos uram, hiszen én a hentessel is össze voltam beszélve.

Viharos derűtség fogadta ezt a pointet, Rákosi Viktor pedig hozzátette:

— Hát ráismertek a Széll Kálmán bűvészre. Ő is úgy csinálta Körberrel.

Ez anekdota most kétszeresen érdekes, mert éppen e het végén újra felvették a kiegyezési tárgyalást Bécsben, melyről már az volt elhíresztelve, hogy a két kormányelnök véglegesen szakított egymással. De politikai színezete mellett is oly komikusan jellemző, hogy bátran ideszorítottuk a „tárcába“.

A Thonet-testvérek egykori uradalmi főtisztje volt az egyetlen, ki 1875. évben a kis Keresnye alatt fekvő uradalmi földterületen vagy 5 kilométer hosszúságban a Nyitra folyót szabályozta és azóta ott nincs árvízterület.

Fölötte és alatta a Nyitra folyó az ősi mederben folyik a legkacsaringósabb vonalban úgy, hogy bármely nagyobb esőzés alkalmával hol jobbra, hol balra kiárad, utjában nem kímélve semmit, ezekre menő károkat okozva.

Az állam, illetve az ő közegei ezt egészen közömbösen nézik és még hozzá évről-évre árvíz-károk címén adóelengedéseket rónak le.

Nemzetgazdasági, vagyoni szempontból milyen nagy kár az, ha minden esztendőben az áradások kiszámíthatatlan kárt okoznak, mert az árvízterület tulajdonosok, ha csakugyan nyerne is némi adóelengedést, mégis elvesztik a termésüket, mely sokszor rossz termésű években pótolhatatlan, mindenesetre a gazdaságra nézve nagy veszteség. Az állam is károsodik azáltal, hogy az adót elengedni kénytelen; de sokszor csupán a földbirtokos, mert egy ostoba passzus a törvényben azt mondja: „Az adó elengedésének csak akkor van helye, mikor az árvíz által okozott kár a termést még lábón érte.“

No tehát, ha ma lekaszálják a rétet vagy esetleg gabonát és azt az árvíz rendszer, markon, petrenceben vagy kereszten találja elvinni — ott kárterítésnek helye nincsen. Holott ez már nagyobb kár, mert ez az összetakarítás vagy lekaszálás is pénzbe került. Itt csakugyan úgy áll a dolog, hogy ezen törvény elfogadásakor a gazdát véleményadás végett nem kérdezték, de a rengeteg sok ügyvéd képviselő s financok maguk csinálták meg azokat a saját maguk érdekei szerint.

Legnagyobb abszurdum az az eljárás, hogy az adót csak akkor engedik el, ha az árvíz a termést lábón érte, hiszen többnyire nem az a nagy kár, ha a szénát, sarjút vagy gabonát a vizáradás lábón éri, hanem igenis az, mikor a termés már le van kaszálva és a víz egészen elviszi.

Hogy a kárt megállapító bizottságok milyen elemekből vannak összeállítva, arról jobb hallgatni; mert ez a fontos dolog nem a gazdálkodó elemekre, akik csakugyan meg tudják a kárt állapítani, hanem holmi penzionátus bürokrata tisztviselőkre van bízva.

Évek hosszú során át huzódik a Nyitra folyó szabályozási ügye, a kultur mérnökök régen elvégezték ezen munkát papíron, az árvízterülettel bíró földbirtokosok kötelezőleg aláírták a költség fedezését, de a mai napig sem történt semmi, és sok helyen a kár óriási mérvben növekszik, mert a meder évről-évre jobban beiszapolódik.

A vízi malmok e miatt az üzemet nem tartják fen, mert ha nagy a víz, nem örülhet, ha kicsi a víz, nem hajtja meg a kereket; telen, ha befagy sem örülhet, tehát mikor dolgozzék az a szegény molnár, hogy megfizethesse az esetleges haszonbért és adót?

Az összes magyar és osztrák ujságokat bejárta nemrégiben ama hír, hogy a folyó vizeket föld- és rétterületek öntözésére, csatornák építésére fogják alkalmassá tenni államköltségen. — Kezdek már egyszer meg a munkát legalább ott, hol a nép maga óhajtja a folyó szabályozását és a kiadásokat saját zsebéből kész fedezni, ne huzódjék ez a készülődés oly soká, mint a Luca-szeke.

Mozduljon meg a vármegye s hatóság, azzal tegye magát populáriszá.

Ne vonják meg a birtokostól a jogot, hogy megvédje a maga földterületét, mi által az államnak és közigazgatásnak is nagy hasznára válik; ne várja a megye a kezdeményezést is az államtól, melytől oly sokan és sokat kérnek, hogy csak a leglármasabbakat tudja kielégíteni.

A gazda sokat tehet a maga erejéből is, ha egy két évre teendői közé beosztja ezt a mun-

kát is, mert a gazdaságban vannak oly évszakok vagy időjárások, melyekben a földműveléssel a gazda nem foglalkozhatik, ezt az időt felhasználhatja erre a munkára. De ha tétlenül lesik a jó szerencsét s hogy a terveket valahol a kultur mérnöki irodában por lepi, nem törődik és az állam közegei fumigálják a vidék érdekeit, akkor bizony marad minden a régieben s a szeszélyes Nyitra pusztán a mi szép szemünk kedvéért nem fogja beszűntetni termés-pusztító passzióit.

Jó volna, ha a nyitravölgyi gazdaközönség felébredne lethargiájából, összeszedné magát és tömegesen oda menne — lefelsőbb helyre — és követelné azt, hogy vagy az állam maga csinálja meg, a mire szüksége van; vagy pedig legalább ne akadályozza meg a gazda közönséget saját érdekeinek megvédésében.

Az államnak úgy szólván semmibe sem kerülne valamelyik kulturmérnöksége által egy részletes tervet kidolgoztatni s a kivitelhez néhány szakértő emberét kölcsön adni.

Néhány ezer hold mocsárból dugszagú földet lehetne ezáltal varázsolni, s egy csomó kárvallott koldusból . . . gazdag adófizető polgárt.

Elvégre is agricultur ország vagyunk s talán mégis csak méltányos, hogy egy nagy vidék legvitálisabb gazdasági érdekei iránt is tanúsítson a minden földi jókat monopolizáló államhatalom egy kis jóindulatot, egy kis figyelmet.

Bizony nagy hálára köteleznék az egész megye lakosságát az az országgyűlési képviselő, aki az ügyet a parlamentben kissé szellőztetné. Egy nagy vidék existenciájáról van itt szó, a mi kétségtelenül legalább is annyira fontos és közérdekű dolog, mint az, hogy kié legyen a diósadi mandátum.

Pichler Zdenko.

Levelezés.

Nyitravölgye, július 10.

Viszhang

az Esztergomban 2. hó 3-án papi-nyugdíj ügyében megtartott értekezletből.

Leghálásabb köszönetet mondunk ő méltóságának, az ez értekezleten elnöklő Boltzár József püspök urnak, az ő atyai gondoskodásáért, az ő sok fáradozásáért, az ő angyali szeretetéért, a melyet ő méltósága ezen nagy horderejű és szent ügy lebonyolítása körül is irántunk a lelkeskedő papság iránt tanúsítani méltóztatott. Valóban ő méltósága, Boltzár püspök úr, a mi főegyházmegyénknek öröme, buszkesége, s vezérszillaga, azért az ő emléke áldásban fog maradni nemzedékről nemzedekre, s az ő neve ragyogva tündökölni fog főegyházmegyénk évkönyveiben. Ó, mennyire boldogok vagyunk mi, hogy őt bírhatjuk, s mily mély gyászba fog borulni a mi megyénk, ha ő már nem lesz többé!! — azért imádkozunk, buzgón imádkozunk az ő drága életéért. És mi ezt ünnepélyesen fogadjuk s szentül meg is tartjuk, hódolatteljes tiszteletünk érzetében, Méltóságos Uram!

De én a méltóságos püspök úr kegyes engedelmével s az illusztris kongresszus nevében szinte hálás köszönetet mondom az ünnepi szónok uraknak, azon szívességükért, hogy ők e kegyes, s bonyolódott ügyet ékesszólásaikkal megvilágítani s azt a megérlelés felé előmozdítani igyekeztek.

E szónokok fényes sorában, minden sértés s minden célzás nélkül legyen mondva — az én csekélységemnek legjobban megtetszett a gutai esperes úr beszéde, mert abból lathattuk, hogy mily nagy gondnal, s mily nagy körültekintéssel foglalkozott ő e kérdéssel, és hogy ő a dolgot, a mint szokás mondanai, azonnal üstökénél fogta, szem előtt tartva a német közmondás azon szavait: „Geld regiert die Welt“, vagy a latin közmondást: „pecunia est nervus rerum gerendarum“. — Ő ugyanis gondosan kereste föl azon forrásokat is, a melyekből lehetne a papi nyugdíj-alapot

összehozni; és ime, ő örvedetes bamulatunkra, több ily forrást is felfedezett, valamennyit lehetne mindenkinek készségesen elfogadni, de mégis legközelebb áll hozzánk a jobban dotált templomok kasszája, és ez hála Isten! oly forrás, a melylyel egyszerre lehetne az ominózus 22 ezer kor. deficitet is törleszteni. — Ez oly bő forrás, a melyet, ha jól felhasználunk, nem kellend nekünk önkénti megadóztatásunkra tiszta jövedelmünk után eső sem 4, sem 2, sem a mélt. nagyszombati káptalan által felajánlott 1/2 percentet fizetnünk, de akkor kérem ejtsük el azon szűkkeblű klauzulát, a mely előírta, hogy mily arány, vagy mily mértékben fizessék a templomok e nembeli adójukat, hanem tartsuk magunkat a szentírás azon szavaihoz: „*cui plus datum est, plus repetitur ab eo*“.

Vannak uraim, hála Istennek, oly gazdag templomaink, hogy azok minden megterhelhetés nélkül 100, sőt 1000 kor., vagy még nagyobb összeggel is hozzájárulhatnak e magasztos cél előmozdításához. — Itt aggályok merültek fel, hogy mit szólnak hozzá a patronusok? — én azt mondom — *semmit*. Nekem van egy áldott lelkű patronusom, a ki nagy sparmeiszter, gondosan vizsgálja a templomi számadásokat is, a melyeket én neki német szövegben szoktam bemutatni, ott olvassa ő, hogy a patronatusa alá eső pénztárból én néhány év óta, évente a budapesti lazaristák templomára, ő eminenciája, kegyelmes főpásztorunk engedélye alapján 20 koronát szoktam kiadni és az én patronusomnak nem volt eddig semmi kifogása ez ellen. És ha mégis a patronus uraknak volna ez ellen kifogásuk, mint teszem ott Budapesten hallottuk, hogy ez ott valódi darázsfszék volna, arra azt mondom: „*clama et non cesses*“. Igazán uraim! Ez oly bő forrás a gazdagabb templomok kasszája, hogy azok segélyével könnyen lehetne a szinte oly égető szükségé vált új kath. egyetemet alapítaniok.

En két okból felette örvendek e konferenciának, s örök hálaát mondok a Magasságbelinek, hogy nekem magas aggkoromban is szerencsém volt e kongresszusban részt vehetnem. Két okból örvendek, először, hogy Isten szt. kegyelmével sikerült nekünk serény munkákkal e jó ügyet céljához közelebb hoznunk, másodsor örvendek, hogy ezentúl szerencsém lesz igaz testvériesen találkozniunk.

A kongresszuson részt vett lelképásztorok nevezte.

Ujdonságok.

Bende Imre, nyitrai püspök ur ő méltósága dr. Puchovszky Balint udvari papja kíséretében, esütörtökön f. hó 10-én Mocsonokra távozott. Mocsonoki nyaralásában kiemelendő mozzanat lesz, hogy e hó 22-én nála fognak találkozni azon iskolatársak, kikkel ezeltől 60 évvel Egerben elvegezte a bölcészeti kurzust. Gondunk lesz rá, hogy a találkozóóról avatott tollból értesítést nyerjünk, habár az iskolatársak legnagyobb része, mint érthető is, „akadályozva van a megjelenésben“, mert legtöbben oda költöztek ki, ahol kétségtelenül találkozni fognak mindnyájan. Agg főpásztor atyáinknak kívánjuk, hogy mocsonoki nyaralásából teljesen megerősödvé térjen vissza székhelyére.

Dr. Franciscy Lajos, lapunk társzerkesztője, f. hó 7-én Londonba utazott és mintegy egy hónapig lesz távol. Még elénken emlékezhettek t. olvasóink az „Adieu“ aláírásu tartalmas külföldi tárcákra, melyekben ugy tavaly, mint harmad éve egy-egy érdekes képet rajzolt le uti élményeiből. Annál érdekesebbnek ígérkezik most a város óriásiban teendő tapasztalata, mely az ő tudományos kincseivel, muzeumaival, páratlanul álló népeletével s hasonlíthatatlan köz-

lekedési eszközeivel annyi gazdag anyagot nyújt az ő kiváló megügyelő tehetségének. Tisztelt barátunknak szerencsés utat és kellemes szórakozást kívánunk a távolban.

Személyi hírek. Gróf Batthyány Vilmos, nyitrai kanonok semmeringi nyaralásából, hol mintegy négy hetet töltött, visszaérkezett Nyitrára. — Herceg Odeschalchi Géza, nyitra-szerdahelyi nagybirtokos nejevel Herkulesfürdőbe, dr. Bobok József, apátkanonok ur pedig Kaltenleutgebenbe utazott. — Báró Edelsheim-Gyulay Lipót, elefanthi nagybirtokos Norvégiába utazott. — Gróf Károlyi László, gróf Apponyi Lajos m. kir. udvarnagy veje hosszabb tartózkodásra Apponyba érkezett. — Nemcsék Ferenc nyitrai kanonok Radegundból visszaérkezett Nyitrára. — Petrovics László, nyitrai főgimnáziumi tanár, lapunk munkatársa, nejevel hosszabb tartózkodásra Szentpéterfára (Vasmegeye) utazott. — Jándy György, pannonhalmi főiskolai tanár nyári szünidőre Darázsira, Richter M. István, székesfehérvári főgimn. tanár, nyári szünidőre Német-Prónára érkezett. — Dr. Csarada János, budapesti egyetemi tanár gr. Apponyi Lajos látogatására N.-Apponyba érkezett.

Honvéd tiszték áthelyezése. Hunyady Imre százados, ki már pár év előtt Nyitrán állomásozott, az 1. honvéd gyalogezredtől Nyitrára helyeztetett át, a hol a 4-ik század parancsnokságát vette át. Ugyancsak az 1-ső honvéd gyalogezredtől Losonczy Szabó Imre százados és Farkas Béla főhadnagy, az előbbi az első, utóbbi az ötödik századhoz helyeztetett át, Pascu Gyula hadnagy pedig a 17-ik honvéd gyalogezredtől Nyitrára nyert áthelyezést és a 2-ik századhoz beosztást.

Kinevezés. Tóth Rezső, nyitrai törvényszéki joggyakornok a vágyhelyi járásbíróshoz aljegyzővé nevezett ki.

Eljegyzés. *Humicza János* közös hadsergebéli őrnagy jegyet váltott kisbabóthi és káki *Babóthy Kamilla* kisasszonnyal, Babóthy Pál, galgóczi földbirtokos bájós leányával. — Babóthy Pál ur azon kath. birtokosok közé tartozik a vármegyében, kik nemcsak az őseiktől öröklött birtokot, de az öröklött keresztény meggyőződést is megőrizték és annak mindenkor bátran kifejezést is ad. Családjá a galgóczi hitélet terén mindenkor a legszebb példával előljárt s ő maga a keresztény irányu politikát minden befolyásával támogatta. Miért is a keresztény eszmék és lapunk ezen lelkes régi barátját az örvedetes családi mozzanat alkalmával szívünk egész melegével tiszteletteljesen üdvözöljük.

Majthényi Albert †. Kesseleőkeői Majthényi Albert jul. 8-án fel 6 órakor reggel végegyengülésben, a halottak szentségeinek ajtatos felvétele után, az Urban csendesen elhunyt. — A megboldogult 1841. ápril 10-én született, e szerint tehát 61 éves volt. Áldott jó lelkű ember és mi több, jó katolikus is volt — írja levelezőnk — a mennyiben vallásunkat és az egyházat mindig tiszteletben tartotta. A szegények benne valódi atyjukat vesztették el és az éppen épülőfélben levő iskolánál, a melynek kath. jellegét egyedül ő maga védelmezte többek ellen, nemkülönben templomunk ugyszólván elárvelt halála beálltával. Puritán jellemű tiszta becsületessége miatt osztatlan tiszteletben részesült messze vidéken. Nyitramegye közéletében nem vett részt, mert ő Barsvármegye bizottsági tagságát tartotta meg. Tarnóczy Kázmér halála után évek hosszú során át a privigei kaszinó elnöke volt. — Tetemeit e hó 10-én szentelték be és Cserenyén családi sírboltban helyezték el örök nyugalomra. Beke poraira!

A honvédség köréből. A helybeli 14. honvéd gyalogezred Léván állomásozó 2 zászlóalja ezredösszpontositáshoz f. hó 1-én Nyitrára érkezett és a sátoztáborban nyert elhelyezést. A

pozsonyi IV. honvéd-kerületi zenekar f. hó 7-én a délutáni vonattal Nyitrára érkezett és f. hó 14-ig itt marad, mely idő alatt többször térzenét rendezett. A helybeli honvéd gyalog-ezred összpontositásához f. hó 15-én reggel mind a három zászlóaljjal Aranyos-Maróthra indul, melynek vidékén manőverezni fog, f. hó 28-án Verebély felől visszaérkezik Nyitrára, ez alkalommal a zenekar is a helybeli ezreddel Aranyos-Maróthra fog távozni.

Halálozás. Karel József, kiérdemült semptei pléb. 60-ik évében elhunyt. Béke poraira.

A nyitrai kath. kőművesek művelődési és segélyező egyesületének június hó 22-én pénztára javára tartott nyári mulatságán a rendezés beletépti jegyekre felülfizettek: özv. Fekete Istvánné 5 kor., Belák József, Neugebauer Nándor és Glósz Lipót szt.-ferencrendi házfőnök 2—2 kor., dr. Tóth János, Prihoda Lajos, Hevera János, Kaszala János, Szabó Imre, Köln József és Kostyal János egyenkint 1 kor. 20 fil., Ujlakits Károly, Bábiczky Antal és Blasko József 1—1 kor. Cserenyey István 20 fil., Mihaliczka János 40 fil. Kiaések Ferenc 40 fil. Császár N. 40 fil. N. N. 20 fil., Kratochvila N. 20 fil., N. N. 20 fil., Schneider Lipót 80 fil. Összesen 25 kor. 20 fillér. — Fogadják ezen támogatásukért hálás köszönetünket. *A rendezőség.*

Az állami tisztviselők fizetése.

Lukács pénzügyminiszter habár kelleetlenül, mégis hozzá fogott az állami tisztviselők fizetésének rendezéséhez. A reformot hir szerint ugy tervezi, hogy a felső osztályokat az ötödik osztálytól kezdve érintetlenül hagyja. A fizetésjavítás a XI—VIII. osztályokban három év alatt, míg a többi osztályokban öt év alatt vitetnék keresztül. Lukács pénzügyminiszter ragaszkodik ahhoz, hogy a magyar állami tisztviselők fizetése az osztrákoké alatt maradjon. Ezzel szemben a király állítólag ugy nyilatkozott volna a neki referáló miniszter előtt, hogy nem tetszik neki ez az egyenlőtlenség. „Nekem“, ugymond a felség, „egyik államom éppen olyan, mint a másik, szeretném tudni, miért ne lehetne a magyar tisztviselőknek is olyan fizetésük, mint a bécsieknek.“ Ha a királynak ez a nyilatkozata valóság, akkor a magyar tisztviselők jó reménnyel nézhetnek a mult esztendőben keletkezett mozgalom végső kifejldése elé.

Nyitráról Münchenbe gyalog.

Két nyitrai VIII. osztályt végzett tanuló, névszerint Pazsiczky Gedeon és Kapitány Géza, e hó 8-án ismereteik és tapasztalataik bővítése céljából Münchenbe indultak. A vállalkozó szellemű turisták az osztrák alpesek legszebb részét, Selzthal és Hallstadot választották utirányul. S tekintve, hogy az illetők már nagyobb turista utakat tettek meg, hihető, hogy a különben nagy akaratot feltételező, de különben természeti szépségekben páratlanul álló hosszú utat végre is hajtják.

A nyitravárosi kutyák jun. 2. óta

tudvalevőleg csak szájkosárral és pórázon vezetve jelenhettek meg utóbbi időben a „nyilvánosság előtt.“ A póráz kényyszer e hó 12-én lejár. Azonutl ugyanis 8 napig csakis szájkosárral ellátva jelenhetnek meg nyilvánosan, anélkül, hogy a gyepmesterrel gyűne meg a bajuk. A póráz azonban elmarad. A főkapitányság drákói szigorúsággal végrehajtott rendelete, a városi nem-bánom publikumban részben nagy elkeseredést okozott, mert nem egy dédelgetett, agyonbecézett pincs fübe harapott az utóbbi 40 nap alatt, mert gazdája azt gondolta, hogy tulteheti magát a rendeleten. — A szigorú óvintézkedésekre annál inkább volt szükség, mert ismételt fordult elő veszett vagy gyanus embaras vidékünkön. Így a többi közt, Rakóczy József, recsenyi plébánosról is jelenti a Galgóc és Vidéke, hogy a saját ebe marta meg, mely minthogy gyanus volt, a sérült plébános Budapestre a Pasteur-intézetbe utazott.

Póstyén fürdőt e hó 8-áig, kiadott névjegyzék szerint 3105 vendég látogatta.

A Nyitra folyó szabályozása ügyében megmozdult végre a társadalom, de sajnos, egyelőre minden eredmény nélkül. A pozsonyi kir. kulturmérnöki hivatal egy tervezetet dolgozott ki s két füzetben ki is adta. Az ismertetés a folyót két részre osztva u. m. Bossánytól Nyitraig, és Nyitrától Érsekújvárig taglalja a mederrendezés esélyeit. Ez ügyben a megyeháza a nyitravölgyi birtokosok részéről e hó 10. és 11-én értekezlet is volt, mely azonban az ármentesítő társulat megalakulását elvetette, és a szabályozás állami költségen leendő keresztülvitelét óhajta. Egyelőre pedig felkéri az alispánt, hogy a malomtulajdonosokat utasítsa, miszerint malmaikat kellőleg átalakítsa, lehetőleg előmozdítsák a víz gyors lefolyását.

A póstyéni jótékony nőegyesület folyó évi július hó 20-án egy szinelőadással, tombolával, hangversenyyel és táncmulatsággal egybekötött jótékony célú ünnepélyt rendez, melyen, az egyesület buzgó elnöknőjének, Schlessinger A-né közbenjárása folytán következő művészek és művészek működnek közre: Semsei Semsey Mariska k. a., a m. kir. opera kiváló művésznője, Wilke k. a., a bécsi burgszínház fiatal naivája, Poldi Spielmann zongoraművész, ki 5 évi amerikai turnéja előtt itt lép fel utójára. Ezen jeles művész ő fensége Mária Valéria főkercegnő alapítványosa volt. Azonkívül közreműködik még Kornau jeles bécsi komikus és egy hírneves amerikai operanékes, ki jelenleg a kontinensen tartózkodik. Az ünnepély tiszta jövedelme fele részben a nőegyesület javára, felerészben pedig vállalkáltság nélkül szegény iskolás gyermekek fölruházására fog fordítani.

Pozsonyi kiállítás. Nyitravármegye a II. mezőgazdasági országos kiállításon az uradalom és a gazdák nagy idedenkedése dacára szépen lesz képviselve. Különösen szép lesz az állatkiállítása, a mennyiben eddigelő Nyitramegye 248 drb. állatnál többet jelentett be; és pedig: az úrményi uradalom 60 dbot, a tótmegyeri uradalom 46 dbot, a nyitra-bodoki uradalom 34 dbot, a tavarnoki uradalom 36 dbot, a komjáthi uradalom 6 dbot, a bucsányi uradalom 15 dbot, Pfaff György 10 dbot, Dick János 12 dbot, a nyitramegyei gazdasági egyesület pedig 29 db. szarvasmarhát visz fel saját költségén, ezek között van 14 tehén, 11 üsző és 4 bika. Dick János nyitra-ludányi sajtgyáros azonkívül kiállítja tejtermékeit és hizósértéseit. Velesey Géza januálvi földbirtokos gabonaneműből küld fel kollekciót és házilag készített kítőnő szilvóriumát is bemutatja. Fal és asztalterületből is elég nagy szükségletet mondtak be az egyes tulajdonosok. A megye kiállítása csoportos lesz, az állatok fajták szerint egymás mellett. A termények asztalai a felhasznált falterület mentén egyhuzamban lesznek. A díszítés, a mennyezet lehet, a megye színeiből lesz összeállítva. — A nyitramegyei gazdasági egyesület ujjal felkéri a még kiállítani szándékozókot, hogy bejelentéseiket mielőbb eszközöljék, nehogy az esetleg későn érkezett bejelentések figyelembe ne vessenek.

Szülők figyelmébe. Melegen ajánljuk a budapesti *Mária-Kongregáció internatusát* mindazon a szülők figyelmébe, kik gimnasiunba járó gyermekeik számára megbízható keresztény nevelést óhajtanak nyújtani. Az internatus harmadik éve működik s a keresztény társadalom mérvadó köreinek elismerését már eddig is sikerült kiérdemelnie. Az évi tartásdíj az egyenruhán kívül 600 korona. Felvételre jelentkezni lehet a Mária-Kongregáció internatusának igazgatóságánál: Budapest VII., Damjanits-utca 50., mely kívánatra azonnal szolgál prospektussal.

A szakolcai rendőrkapitány sikerült fogása. Pompás fogást csinált e napokban — mint egy szakolcai barátunk írja — az ottani rendőrkapitány. Egy anonym levelet vett kézhez, melyben az ismeretlen író bejelenti, hogy ezen és ezen éjszakán a polgármestert ki fogják rabolni. A feljelentő bevallja bűnbánólag, hogy ő is a betörő bandához tartozott, de utóbb megbánta, nógatja a lelkiismerete s nemcsak visszariadt az ocsmány tettől, de szolgálatot is akar tenni a rendőrkapitánynak, a mennyiben feljelen-

a betörést s így csak a kapitány élelmességén fog mulni, ha eddigi babérait egy ujjal nem szaporítja. Mondanunk sem kell, hogy a kötelességtudó rendőrkapitány összeszedte mind az öt száz rendőret, detektívjét, hogy a kinalkozó alkalmat el ne szalassza. Egy-egy titkos rendőrt háromfelé is hasítottak, hogy minden stratégiailag fontos pozíciót elfoglaljanak. A rendőrkapitány ur ugyanis okos ember. Ő nemcsak megakadályozni szeretné ezt a betörést, hanem a betörőket rajtakapni és elesukatni, mint mikor az ember megöli a cserebogarat, megöl benne száz pónródrt, a mely belőle keletkezhetett volna. A városi consulnál szinleg nyugalomra tértek, sőt, hogy a betörőket kelepeébe csajják, valóságos mű-horkolást vittek véghez. — De a külszin csal. Hiába zengi Bajza, hogy „Alusznak ők a hősiak”, mert bizony nem aludtak, hanem lesték a tolvajokat. Meghallották az egér cincogását a siri csendben, minden legkisebb nesz felzörrentette a rend éber őreit, még a denevér suhogását is észrevették a tolvaj-éhes policajtok. Legéberebb volt természetesen a rendőrkapitány maga, tudta ugyanis, hogy az ő számára fog burjánozni ez éjszaka a babér. Még a háznépe is kiment hazulról, mert sejtették, hogy valami nagyban törí az urok a fejét, mert a különben példás családapa nem szokott éjszakákon kimaradni. De jött a hold, el is ment, jött a denevér, nyugóra is tért, még az éjjeli begár is erősen magára huzta a paplant. A rendőrkapitány végre tartlizni kezdett a polgármesterrel és boszuságában dubliba rakta a város fejét. Diadalmasan zsebreavágta a nyereséget és kárpótolva az elvesztett éjszakáért, indult hazafelé, hol egy kis meglepetés érte. Az alatt, míg ő távol leskelődött a tolvajokra, ezek a rendőrkapitány tulajdon lakásába törtek s elvitték összes ezüst evőeszközeit, meg értékes ruhaneműjét. — Szakolca eszerint felülmúlta önönmagát. Azelőtt ugyanis csak a rendőrtanyának ólából lopták el a malacokat, most a tolvajok olyan rekordot értek el, hogy magát a rendőrkapitányt lopták meg, kinek puska is van a házában, de a rablók kisütöttek, hogy csak papír-machéból.

Közgazdaság.

Mikor és hogyan trágyázzuk a gyümölcsfákat?

Hisszük, hogy nem csalódunk, a mikor azt állítjuk, hogy Magyarország gyümölcsfáinak kétharmadrésze éheznek s ezért nem ad kielégítő termést, sőt ellenálló képességüket is elvesztik, betegségebe esnek, mindennemű parazita rongálja őket, s így idő előtt tönkremennek. E tekintetben a gyümölcsfa sem különb, mint a buza, sovány talajon nem ad termést ez sem, az sem.

A gyümölcsfák ugyanazon tápláló anyagot igénylik, mint a többi kultúrnövények, nevezetesen nitrogént, kálit foszfort és meszet, csakhogy más arányban. Minden gyümölcsfának egy négyszögletes beárnyékolt talajterületre, legalább is 10 gramm nitrogénra, 5 gramm foszforsavra, 15 gramm kálira és gramm meszre van szüksége. — Hogy azonban ezen anyagok közül melyiket és minő mennyiségben alkalmazzuk, az a talaj viszonyoktól s a gyümölcsfa állapotától függ.

Általában véve elvül szolgálhat, hogy a természetes trágyák nem bírnak olyan összetétellel, hogy a gyümölcsfák igényeinek tartósan megfelelhessenek; célszerű ezek mellett pótlásként műtrágyát is alkalmazni.

A kiültetés utáni első évben a fa csak akkor lesz trágyázandó, ha nem mutat elegendő fejlődést. A rendszeres trágyázás csak az 5-6-ik évben vegye kezdetét, mikor a fa már termőre indul.

A trágyázás mindig akkora területen eszközözendő, mint a mekkora a fának a koronája.

Itt ássuk alá fiatalabb vagy törpe fánál, melyeknek gyökerei közelebb vannak a föld színéhez a jó istállótrágyát, a melyhez még minden négyszögletes korona területre 8 gramm foszfortrágyát és 100 gramm kainitot vagy 50 gramm chlorkáliumot adunk, felül pedig minden fa alá szórjunk el 5 kg. meszet, de persze csak az esetben, ha a talaj mészszegény. A trágyázás legcélszerűbben őszszel, vagy enyhébb téli időben foganatosítható.

Másképpen kell azonban trágyázni az öregebb fákat. A korona kerületében ásatunk egy 75 c/m. széles és 40-50 c/m. mély árkot, s a műtrágyákkal összekevert komposztot vagy istállótrágyát ebbe rakjuk bele, miután azt a kiásott feltalaj egy részével összekevertük, a meszet pedig a teletöltött árok felületére szórjuk ki.

Ha ezen trágyázási eljárást következően néhány évig folytatjuk nem lesz okunk gyümölcsfáinkra panaszkodni, mert ezek a reájuk fordított csekély költséget és fáradságot, biztosabb termékekkel, szép, sok és tartós gyümölcsökkel bőségesen meghálálják, míg az éhező fa csak sinylődik és silány termést ad.

Irodalom.

A történelem az élet mestere. A történelem tanít. nevei. Az Egyháztörténelem feladata katolikussá nevelni és erősíteni. A kezeink között levő *Népies Magyar Egyháztörténelem* nemcsak katolikussá, de honfűi érzéstől áthatottá nevel, midőn bemutatja katolikus egyházunknak e hazabani küzdelmeit, diadalait kezdve szent Istvántól napjainkig. Jobb, tanulságosabb és élvezetesebb olvasni valót híveinknek nem adhatunk, mint *katolikus magyar egyházunknak* történetét. A könyv megrendelhető fűzve 1 kor. 40 fil. A *Népies Egyháztörténelem* I., II., III. kötete 800 old. 3 k. 50 fil. Sac. e. ss. a 30. A pénz előleges beküldésével megrendelhető: T. Pelikán Krizsó kiadásában Budapest, VII., Csömöri-út 32. Ismételtén ajánljuk ugy a fűző lelkész, mint t. tanító uraknak és szentegyházuk története irányában érdeklődő katolikus és keresztény híveknek.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

E lapok f. évi ápril 13-án megjelent 15-ik számába nevem aláírásával egy „A közönség felelősségén kívül eső rovatban közlemény jelent meg, melyben Hajdu Ferenc, Dr. Csvikota János és Gregor Imre, mint a privigei választók összeírására kiküldött bizottság tagjairól az allított, hogy ők engem jogtalanul hagytak ki a választók névjegyzékéből. E kihagyást én a nevezett közleményben több éles kifejezéssel kísértem.

Minthogy időközben kiderült, hogy én a múlt évben nem voltam úgy megadóztatva, mint azelőtt — dacára annak, hogy ugyanazon segédrel dolgozom, mint évek előtt — tehát jöbismüleget jártam el, mindazáltal meggyőződve arról, hogy az összeíró bizottság a census híján egészen jogszerűen hagyott ki, ezt nemcsak nyilvánosságra hozom, hanem a netán sértő nyilatkozat felett őszinte sajnálatomat fejezem ki és tőlük a sértésért — mely jöbismüleget történt — bocsánatot kérek.

Privige, jun. 10. 1902.

Sztancsek Gáspár,
privigei iparos.

CSARNOK.

Falusi tót lakodalom a privigei völgyben.

Pukanecz Bálint, a mint hazakerült a katonáktól és egy-két évig segített szüleinek a munkában, egyszer csak azt vette észre, hogy Tlesik Zsuzska leányzó bekvártélyozta magát a

szívébe s piroscsaját ott is látja, a hol nincs is. De még almában is rámosolyog. Hanem Zsuzsa sincs különben ő vele. A falu legényei közül Bálint tetszik neki legjobban. A két fiatal tehát érti egymást. Ezekből alighanem egy pár lesz. Már egész falu beszéli, hogy biz' Isten így lesz. Ha a legénynek nem volna bátorsága szíve titkát Zsuzsa szülei előtt kitárni, bizza azt Pokriévka Katára, az bizonyára összehozná őket.

Bálint nem hiába volt katona s hozzá még még kutyamosó. Majd eligazítja ő szíve dolgát választottjával. Eljárógatott biz ő Zsuzsi ablaka alá. De még szüleinek is elmondta, mit tervez. Azok helyben hagyták. Rendjén van a', hogy a fiu megnősüljön. A választás is inyökre van. 4—5 hold föld, egy kis kaszáló, riska tehén, no még a ládafiából is előkerül néhány papirbankó. Ez leszen Zsuzsi hozományja. Azzal gyarapszik majd a Bálint fiu osztályrésze. Most már nincs más hátra, mint ünnepélyesen megkérni Zsuzsit és gyűrűt cserélni vele.

A két örömszülő megállapította a napot, a mikor ez végbe fog menni. Erre legalkalmasabb szombat este. A vőlegény gondoskodik násznagyról. (Fontos tisztség, mely nélkül egy lakodalom sem esik meg. Erre legalkalmasabb Trsztyina György gazd' uram. Majdnem minden lakzín szerepel, annyira érti.) Legénytársai sorából kerit vőfélyeket. A menyasszony korszorúslányokat, nászasszonyt szerez és szintén gondoskodik násznagyról, ki szülei nevében a vőlegény násznagyával (kérő) egyezkedik s a menyasszonyt oda igéri. Ő a kiadó násznagy. Mind a két násznagy az örömszülőket képviseli.

Az eljegyzésre mind a két ház készül, mert az egy kis lakomával van összekötve. Kalács és édes páliuka (hriáto) elmaradhatlan. A lányos háznál többet készítenek, mert az eljegyzés ott tartatik. A vőlegény házában az első vendégek a vőfélyek. Számszerint ketten, vagy többen. A legügyesebb, t. i. az első, parancsol a többinek.

Belépvén a szobába: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Jó egészséget kerest apám, szavakkal köszönti a házi gazdát.

— Jó egészséget. Adjon Isten, viszonozza a köszönést. Jó, hogy jöttetek. Üljetek le. Egyetek és igyatok, azután hívjátok meg a vendégeket az eljegyzésre.

A legények leülnek a már megterített asztalhoz; esznek s isznak egyet, azután dolguk után néznek. Az első vőfély társai közül egyetkettőt a menyasszony házába meneszt. Azok a lány rokonságát hívják meg az ő házába. A vőlegény rokonai ennek házába jönnek össze. A meghívandókat előzőleg összeírják s a szerint járnak el. Minden vőfélynek tollbokrétája van a kalapja mellett és hajlós pálcáján kék szalagja. Mindenek előtt meghívják a kérő násznagyot.

Belépvén a szobába, az első vőfély ilyen mondókat intéz hozzája: Dicsértessék a Jézus Krisztus. Kedves Uram! Pukanez Bálint vőlegény tisztelteti és kéri, ne legyen büszke s e mellett kemény, hanem legyen szíves őt minél előbb, még ebben az órában meglátogatni és akaratának eleget tenni.

— Jól van Mihály öcsém. Köszönöm a megtiszteltetést. Azonnal megyek, válaszolja a násznagy. Azután figyelmezteti a vőfélyeket, hogy jól viseljék magukat. Ügyeljenek a rendre. Ne igyálke magokat és ne csináljanak zene-bonát.

Azok tovább mennek. Minden házban megkínálják őket egy ital pálinkával és kenyérrel.

A menyasszony részéről a kiadó násznagy az első, a kit a vőfélyek meghívják. Ugyanazokkal a szavakkal, csak hogy a lányos házába. A többi vendéget e mondókkal hívják meg:

Bizonyára tudomásuk van arról, hogy Pukanez Bálint tisztos ifjú mostani legény életét fölcserélni szándékozik házassal. Isten akaratából Tlesik Zsuzskát veszi el és vezetendi az oltárhoz. Miután ő ezt a komoly és nagy jelen-

tőségű cselekedetet rokonai és barátai jelenléte nélkül megtenni nem akarja: azért küldött ide, hogy kendet, gazd'uram és családját ma este tartandó eljegyzésére tisztelettel meghívjam. Reméli, hogy alázatos kérését teljesíteni fogja.

(A vendégérváskor alkalmi verseket szokás mondani. Ez attól függ, milyen vőfélyeket szerez a házasulandó legény. A köznép sokat ad a formás és minél hosszabb meghívásra.) A meghívott családok ennalót küldenek a lakodalmas házába.

A vendégek mind a két házába gyülekeznek. A vőfélyek a vőlegény házába térnek vissza. Egyesek ételt és italt hordanak az asztalra, a többiek muzsikuskokért mennek el.

A lányos házában a menyasszony a kamarába rejtőzködik. A korszorúslányok mindenek előtt kis csokrokat kötöttek a vendégek számára s mihelyt egyik-másik belép a szobába, vetélkedve sietnek hozzá és a melyik hamarabb ér oda, az gomblyukába csokrot tűz, a miért néhány fillért kap tőle. Itt is az első vendég a násznagy. Az asztalfőre ül. Feje fölött kendőre erősített korszorú függ. A mint helyét elfoglalja, a korszorúslányok eléje tesznek nagy tálat, mely tele van rozsmaring vagy téli zöld szálakkal. Azután behívja az örömanytát, a menyasszonyt és a szakácsnét s megkérdezi: készen vannak-e már és küldhet a vőlegényért? Ha igen, elküldi a korszorúslányokat a vőlegény házába azzal az üzenettel, hogy jöhetnek már. Várják őket.

A vendégek fölcihelődnek s a násznagy élén utra kelnek. A vőfélyek közbe fogják a vőlegényt, nótát rendelnek, danolva és tánczolva vonulnak a lányos házába. Ha bőven folyt az itóka, az idősebbek is táncra perdülnek. A szobába a kérő lép be elsőnek, utána a vőfélyek és a többiek. Ha sokan vannak, egynehányan a konyhába szorulnak. A kérő üdvözlö a jelenlevőket, a kiadó násznagy fogadja őket. Kezébe fogja a tálat s kínálja a benne lévő csokrocskákat. A kérő ezeket mondja:

— Nem akarunk csokrokat, enni s inni sem fogunk addig, míg meg nem mondják, van-e eladó lány ebben a tisztos házában?

A kiadó násznagy feleli: Van bizony s nem is egy. Választhatnak kedvök szerint.

— Mutassa meg a menyasszonyi jelvényt? — mondja a kérő.

A kiadó násznagy rámutat a feje fölött függő korszorúra, leveszi róla a kendőt és mondja:

— Ez lesz a vőlegénynek. Melyik is az, ki lányunkat akarja?

A kérő maga elé állítja a vőlegényt és mondja: Ez az. Ő akar megegyezésre jutni.

A kiadó násznagy ily kérdést intéz az asztalnál ülőkhez: Mit gondolnak, meg lesz Zsuzsi elégedve ezzel a legénynyel?

— Lesz, nem lesz. Majd megpróbáljuk, felelik azok.

Erre a jövevények leülnek s csak a vőlegény marad helyén állva. A vőfélyek italt és kalácsot hoznak az asztalra, azonban senki sem nyul hozzá, egyedül a muzsikuskok ehetnek és ihatnak. A ház körül es a konyhában tolakodnak a kíváncsiak. A vőfélyek járnak-kelnek köztük, tréfán török a fejüket.

Az alatt a kiadó násznagy kérdezi a vőlegényt: akar-e nősülni.

— Akarok feleli az.

Tovább kérdezi: Mi vitte őt erre a komoly lépésre? Fogja-e a házas élet terheit megadással viselni? Lesz-e hűséges férje nevének? Nem hagyja-e el szerencsétlenségében.

A vőlegény minden kérdésre válaszol. Akkor a kérő megkérdezi az egyik vőfélyt, ismeri-e a menyasszonyt?

— Ismerem s ha nem is ismerném, nélküle nem jövök be, mondja és kimegy.

A szobában lévők csöndben maradnak. Mind-egyik kíváncsi a menyasszonyra.

A konyhában láрма támad. Nyílik az ajtó s a vőfély, a ki a menyasszonyért ment, behurcol a szobába egy piszkos, kócos leányzót vagy asszonyt. Az kiabál: ereszsze el s ki akarná magát szabadítani, hanem a vőfély erősen tartja s az asszonyok is tuszkolják befelé. Oda tolják a vőlegény mellé. A vőfély folyton tartja, mert a leány nagyon szegényli a dolgot és szökni szeretne. Többször kalácsal és pálinkával kínálják, de nem kell neki.

— Hát minek jöttél ide? Miért nem eszel? Milyen menyasszony vagy, ha még kalácsot sem akarsz enni? Lesz neked ne mulass, évődnek vele. Van erre nevetés és kiabálás: Ki vele! Az nem a valódi menyasszony! Hozzatok be azt! A vőfély elengedi, az futásnak ered és hazáig meg sem áll.

A két násznagy vitatkozni kezd. A kérő haragot szinlel és szemrehányást tesz, miért bolondítják őket? A másik csitítja és kiküld egy vőfélyt a menyasszonyért. Az bevezeti az első korszorúslányt és a vőlegény mellé állítja.

— A násznagy kérdezi: No Bálint öcsém, ez az a leányzó, a kit eljegyezni akarsz?

— Nem az, feleli a vőlegény.

Erre nagy zaj támad a násznép között. Lármáznak és szedelőzködnek haza. A kiadó násznagy csöndesíti őket. Megparancsolja a vőfélynek, hogy a korszorúslányt vezesse ki. Az rágyújt erre a nótára:

Válogass, válogass, csak aztán meg ne bánd,
Hogy vénségedre feleségeddel koldulni ne járd...*)

A kiadó násznagy kiküldi az első vőfélyt és ráparancsolja, hogy az igazi menyasszony nélkül ne merészeljen bejönni.

Az kimegy, hanem rövidre rá vissza jő és menti magát, hogy a kamrában sötét van, nem tudja megtalálni.

A kiadó násznagy gyertyát ad neki. A vőfély meggyújtja s megy a kamrába. A menyasszonyt karonfogva vezeti, mi közbe énekel:

Gyertyámat elfújta,
Sötétben maradt,
Hogy nem ő a'
Így nevetett ki...

A muzsikuskok tust húznak.

A vőfély a vőlegényhez vezeti a menyasszonyt. A vendégek örülnek, hogy végre-valahára megkerült a menyasszony. A vőfély ezeket mondja:

Tisztelt násznagy úr! Engem tetszett kiküldeni a menyasszonyért. Én, mint vőfély, megtettem kötelességemet. Szük helyen találtam, eliheti nekem. Kérdeztem, mit keres ott, miért nem hi és nem kiabál? Ő azt felelte, hogy kedvesét elvesztette. Mondám neki: Jer utánam, megmutatom. Örülni fogsz neki. Násznagy uram, im itt van ő, tegye a hová akarja.

— Bálint öcsém, ez az a leány, kit oly régen ismersz? így a kérő.

— Ő az! (A banda tust húz.)

-- Hogy hínak lányom?

— Zsuzsi. (A banda tust húz.)

— No Zsuzsi lányom, van-e kedved Bálint nevévé lenni? kérdi tovább a násznagy.

A leány földre szegzi szemét és nem felel.

A kérő rá néz a kiadó násznagyra, ez meg ő rá és tanakodnak, mi lesz, hogy lesz, mikor a leány nem felel.

A vőfély énekel:

Büszke leányzó, leesett a fáról,
Összeszaggotta ruháját... összevartuk...

A kiadó mondja a kérőnek, kérdezze meg még egyszer Zsuzsit, hisz a fa sem virágozik ki egyszerre.

A kérő ismétli a kérdést.

A leány csak nem felel, hanem egyre a földre néz. Erre a népség is zúgolódni kezd és el akar menni.

— Majd találunk máshol menyasszonyt! Nem kell az időt hiába vesztegetnünk! Menjünk el, — kiabálnak össze-vissza.

*) A dalokat szó szerinti fordításban közlöm.

A kiadó násznagy kérésre fogja a dolgot, hogy maradjanak s biztatja a kérőt, hogy még egyszer kérdezze meg Zsuzsit. Ó nem tehet róla, hogy olyan szégyenlős és hogy beszélni nem mer.

Az első vőfély énekel:

Állj meg leány, valamit mondok,
Nem nyitottál tegnap este ajtót,
Nem is akartál velem beszélni,
Megállj leány, bizony megbánod...

Csönd támad. Zsuzsi gondolkodik, mit mondjon. Ez alatt a vőfélyek énekelnek, mi után a muzsikások veszik át a nótát.

Megállj te szép lányka, csinos és kedves,
Jött hozzád derék legény, csinos és kedves,
Jön idő, a mikor ki jössz a nótából
S a te kedves arcod, leszen olyan ráncos.

(Folyt. köv.)

A közönség levelezése.

Vettük és adjuk a következő sorokat:

Tisztelt Szerkesztő úr!

Becsés lapjának valamelyik évfolyamában olvastam valamikor, hogy van Nyitra vármegyében egy község, amelyben maguk a községbeliek egy községi korezmát létesítettek.

Tekintettel arra, hogy csekélységemnek szintén sikerült a turzófalvi urbéreseknak nevére italméresi jogot nagy utánjárások után kieszközölnöm, felkérem, kegyeskedjék lehetőleg postafordultával engem értesíteni, vajjon hol és melyik az a község, a melynek hason közs. korezmája van és kicsoda vezeti azt?

U. i. mint a turzófalvi volt urb. erdőköz-birtokosság elnöke, szeretnék az illető községi korezmának ügymenetével megismerkedni. *)

Turzófalva, 1902. jul. 7.

Kiváló tisztelettel

Lonszky Gyula, plebános.

*) Kérjük lapunk azon tisztelt olvasóit, kik eziránt felvilágosítást adhatnak, hogy Lonszky urnak (Trencsén megyébe) válaszolni sziveskedjenek. Szerk.

Telefon.

M. P. Pozsony, Dr. Franciscy, mint lapunk más helyén jelezzük, már elutazott Londonba. Ő a Cook-cégnél vásárolta a jegyet, mely Bécsből oda és vissza, a londoni tíz napi tartózkodása alatt teljes ellátást és vezetőt beleszámítva, 600 koronába kerül. Ha siet, hát még találkozhatik vele Londonban, mert a Cook-cég vendégei bizonyosan együtt lesznek, legalább esténkint.

224/902. 6. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírói kiküldött ezennel közhírré teszem, hogy néhai **Zongor József** volt nyitra-alföldi esperes-plebános hagyatékához tartozó és a felvett leltárban 2—348. tétel alatt összeírt **arany és ezüstnemű**, valamint **szobabutor és házi felszerelésből** álló ingóságok **folyo évi július hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor** Nyitrán, az alsóvárosi plebánia épületében, mint az örökhagyó volt lakásán, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Nyitrán, 1902. évi július hó 12-én.

Markovich Sándor,
v. aljegyző, bírói kiküldött.

Hímző munkákra

kiválóan alkalmas

PF AFF-varrógépeit

ajánlja

Szlávik Konstantin Nyitrán,
Plébánia-utca 4.

A Pfaff-varrógépek — elterőleg egyéb gyártmányoktól, **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. — Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel

Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

13—13

Fél millió kévekötő raktáron **Pach Móránál**
Bellan-féle **Nyitrán.**

FRIEBERT MIKSA, NYITRA

Erzsébet-ut 13. szám.

Honi ipar!

Honi ipar!

Ajánl **dévnyujfalusi** elsőrendű, kőmentes, kitűnő minőségű darabos

fehér meszet,

terméskő, zúzott, kavics és trágya-meszet, gróf Roon-féle elsőrendű **portland** és **román cementet,** valamint bárminemű **építő-anyagokat,** u. m. **stukatur-nád-fonat, gipsz, kátrány, kátrány-lemez** és **ujlaki tetőcserepet.**

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület tagjai 4% kedvezményben részesülnek.

Tévedések elkerülése céljából kijelentem, hogy **nem az ausztriai stockeraui Kalk-Gewerkschaft érdekeit képviselem, hanem a dévnyujfalusi mész-iparvállalatot, melynek központi irodája Pozsonyban van.**

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Partoljuk a hazai ipart!

KUTASI MÁTYÁSékszerész, arany- és ezüst-műves, vésnök
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 11.
(az Osztrák-Magyar Bank mellett).Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek minden e szakmába vágó munkák elkészítésére.
Készít aranyból és ezüsből

függőket, gyűrűket, karpereceket, láncokat és függelékeket.

Bármily súlyú és alakú karika-gyűrűt véssel 2 óra lefolyása alatt elkészít.

Régi ékszerek átalakítását jutányos árak mellett eszközli.

Templomi szerek és mindennemű ékszerek aranyozása és ezüstözése tűzi s galvánis uton.

Cimerek, monogrammok, írásművek, díszmunkák és pecsétnyomok vésése.

Ékszerek javítását olesón és pontosan végzi.

„Védjegy.”

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértessz Gyógyszerész
félehasználatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrűmódszerre (massage). Kétféle sikerrel használtatik: *köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bőrbetegségek, fiamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-göres, rosszullét, fejfájás stb. ellen.* Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. Valódi csak a mellékelt védjeggyel. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einsinger József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: 27-50

Vértessz L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

Allein echter Balsam
von der Schulzengal-Aschbacher
A. Thierry in Pregrada
bei Rabitz-Sauerbrunn.

Magyarországon minden

4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előre fizetés v. előleg beküldése mellett.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAM.

Egyszemélyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a kereskedelmi mintavédelem alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrosszabb bajokat. 2. Kétféle hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypocondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagy-szerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröghadaskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a fejbőrfegést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megfagyott s megegetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyárból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s postaalomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előre fizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön?

Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcshasználatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolia kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak esetében, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedések, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolvar, körömféreg, körömgüvely, a lábnek járásközben történt kisebesülése, fagyás és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegye és cégem: *Thierry (Adolf) Limited győgytára az „Orangyalhoz” Pregradában, égetve.*

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemesek a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hatékonyabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményt hoznak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világírú szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és címezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. győgytárakban.

(13-52)

Jó és olesó órák3 évi írásban kiállított jótállással
küld magánosok részére**Konrád János**

órágyár és aranyemlék kivitelei háza

Brüx-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 ftr 75 kr
Valódi ezüst-rem.óra 5 ftr 80 kr
Valódi ezüst lánc 1 ftr 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 ftr 95 kr

Cégem a császári és kir. sással van kitüntetve, több kiállítás arany és ezüst érmevel lón kitüntetve és ezrekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (12-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Csépléshez

ajánlok

Malik János, kovács és gépész
Brogyán.**Teljesen ingyen!**

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében

mintegy

250 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az úthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

SZUPERFOSZFÁTOT,**Stassfurti káinitot**

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül**Rézgálicot** (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.